C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr.21rji-353/2025 Judecătoria Orhei sediul Rezina

1-21023783-03-21rji-17032025 Judecător: Igor Negrescu

D E C I Z I E
În numele Legii

03 iunie 2025
mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de apel Nord

În componența:
Președintele completului: Ion Talpa
Judecătorii: Oxana Mironov și Ecaterina Arseni

a judecat în ordine de recurs, recursul condamnatului Badicico Petru declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 26 februarie 2025, prin care a fost respinsă plângerea condamnatului Badicico Petru cu privire la încălcarea de către administrația Penitenciarului nr. 17-Rezina a dreptului de acces la rețeaua de internet,-

Pentru a se expune pe marginea recursului declarat, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă:

La data de 29.10.2020, condamnatul Badicico Petru ***** a depus în instanța de judecată plângere împotriva acțiunilor Administrației Penitenciarului nr.17 Rezina privind încălcarea drepturilor la accesul de Internet.

În motivarea plângerii sale condamnatul Badicico Petru ***** a menționat că ispășește pedeapsa penală cu detenție pe viață în Penitenciarul nr.17 Rezina, este deținător de semnătura electronică, dorește să-i fie permis accesul la Internet, sub supravegherea unei persoane împuternicite, pentru a expedia și primi corespondența personală în adresa instituțiilor statului, având în vedere că este beneficiar al semnăturii electronice, iar Administrația Penitenciarului nr.17 Rezina nu-i permite accesul la Internet, astfel condamnatul Badicico Petru ***** consideră că Administrația Penitenciarului nr.17 Rezina ilegal interzice accesul condamnaților la Internet.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Telenești) din 11 august 2022, plângerea condamnatului Badicico Petru *****, depusă împotriva acțiunilor Administrației Penitenciarului nr.17 Rezina privind încălcarea drepturilor la accesul la rețeaua de Internet, s-a respins ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Telenești) din 11 august 2022 a declarat recurs condamnatul Badicico Petru solicitând: admiterea recursului spre examinare, or încheierea este una ilegală, nemotivată, nefondată și fără suport juridic, casarea integrală a încheierii, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecată, pe motivele de fapt și de drept indicate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 09.11.2023, a fost admis recursul condamnatului Badicico Petru declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Telenești) din 11 august 2022, cu casarea integrală a încheierii și trimiterea cauzei la rejudecare către instanța de fond, în alt complet de judecată.

Rejudecând cauza în fond, prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 26 februarie 2025, a fost respinsă plângerea condamnatului Badicico Petru privind alte chestiuni care apar în procesul executării pedepselor de către condamnaţi.

Exercitarea căilor de atac:

Condamnatul Badicico Petru nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 26 februarie 2025 a declarat recurs, prin care a solicitat casarea soluției primei instanței, cu remiterea cauzei la rejudecare în alt complet de judecată.

În motivarea recursului s-a invocat următoare:

- la rejudecarea cauzei instanța nu a luat în considerație prevederile art. 436 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală;

- menționează că i-a fost încălcat Protocolul 1 la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, art. 1 Orice persoană fizică s-au juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea s-a decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional, art. 6 § 1, art. 8 § 1, art. 10 § 1 și § 2, art. 14 al Convenției CEDO. încălcările, art. 6 § 1, art. 8 § 1, art. 10 § 1, art. 14 al Convenției CEDO, sunt din motiv că: Penitenciarului nr. 17 - Rezina de tip (izolator) interzice de a semna documentele cu semnătura electronică avansate calificată MoldSign de Instituția Publică „Serviciului Tehnologic Informaționale și Securitate Cibernetice ”, la care este proprietar al semnăturii electronice cu cheile publice. La fel, expedierea petițiilor/corespondenței, precum și refuzul de a contesta cazurile care se află pe rol a instanțelor de judecată din Republica Moldova, care au un termen foarte limitat, adică, de 10, 15, 30 zile, mai mult, se petrece și o discriminare directă, pe motiv, că este același beneficiar ca și alte persoane fizice, care conform contractului are tot dreptul de a semna orice document cu semnătura s-a electronică, în raport cu un deținut căruia i se interzice printr-un articol care este contrar Constituției;

- totodată, condamnatul a făcut referire la Constituția RM, Legea nr. 91 din 27.06.2014 privind semnătura electronică și documentul electronic, Codul de executare, Statutul executării pedepselor de către condamnați etc.;- Directiva 2012/13/UE, care se referă la dreptul la informare al apărării în cadrul procedurilor penale. Nu putem găsi nici-un motiv din care art. 20 din Constituția RM ar trebui interpretat diferit. Prin urmare, art. 20 din Constituția RM, este aplicabil în toate cauzele. Art. 20 din Constituție, care reglementează dreptul de acces liber la justiție, își găsește corespondența în dispozițiile articolului 6 § 1 din Convenție. Cerința din articolul 6 § 1 din Convenție, aceea că o cauză să fie examinată în mod echitabil, trebuie înțeleasă în sensul de a se asigura respectarea principiilor fundamentale ale oricărui proces, și anume principiul contradictorialității și principiul dreptului la apărare, ambele asigurând egalitatea deplină a părților în proces. Admitem totuși că, în situația excepțional, dreptul de acces la justiție poate suferi limitări importante *(a se vedea, Decizia CtEDO în cauza Amihalachioaie v. Moldova);*

- totuși, aceste limitări trebuie temeinic justificate, în termenii art. 54 din Constituția RM, indică să fie prevăzute de lege, să urmărească un scop legitim și să fie proporțional scopului legitim urmărit;- mai mult, art. 208 alin. (6) CE RM și pct. 59 din SEPC au fost introduse cu mulți ani în urmă, iar la ziua de azi dezvoltarea socială a progresat la un nivel Global, și la ziua de azi cetățenii statului Beneficiază de mai multe drepturi care sunt realizate prin intermediul rețelei Internet, cum si învățătura la distanță, luând în vedere și că la ziua de azi, suntem în stare de pandemie Globală de transmitere a COVID-19;

- mai mult ca atât, la nivel național va fi mult mai simplu ca toată corespondența să fie diată prin intermediul on-line (adică, prin poștele electronice) din motiv că nu va fi necesar a distruge flora Republicii Moldova, pentru a confecționa hârtie, de tipărit corespondența și de expedia în diferite instituții la nivel național cum și internațional. Republica Moldova la ziua de trece la o modernizare Globală, pentru a face schimbări în statul său de drept;- în cadrul Consiliului Europei, Declarația privind libertatea de comunicare pe Internet adoptată la 28 mai 2003, la cea de-a 840-a ședință a deputaților miniștrilor, Comitetul Miniștrilor Consiliului Europei), recunoaște necesitatea eliminării barierelor în calea participării persoanelor în societatea informațională pe o bază nediscriminatorie Principiul 4 Eliminarea erelor în calea participării persoanelor în societatea informațională: Statele membre ar trebui să încurajeze și să încurajeze accesul tuturor la comunicarea și informațiile pe Internet), servicii pe o bază nediscriminatorie la un preț accesibil. În plus, participarea activă a publicului, de exemplu prin înființarea și administrarea de site-uri web individuale, nu ar trebui să facă obiectul niciunei licențe s-au altor cerințe cu efect similar și Recomandarea CM/Rec (2014) 6 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind un Ghid al drepturilor omului pentru utilizatorii de Internet afirmă că: Argumente în susținerea poziției date Oamenii, comunitățile, autoritățile publice și entitățile private se bazează pe Internet pentru activitățile lor și au o așteptare legitimă că serviciile sale sunt accesibile, furnizate fără discriminare, accesibile, sigure, fiabile și permanente.

- Mai mult, nimeni nu ar trebui să fie supus unei interferențe ilegale, inutile s-au disproporționate cu exercitarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale atunci când utilizează Internetul;

- putem urmări dezvoltarea raționamentului juridic privind problema accesului la Internet în închisoare urmând pașii Curții Europene a Drepturilor Omului și folosind trei cazuri recente care au deschis întrebarea și au prezentat Curții necesitatea interpretării accesului la Internetul ca drept în contextul închisorii;- în primul rând, Curtea a abordat această situație în cazul *(a se vedea, Kalda v. Estoniei, nr. 17429/10, 19 ianuarie 2016),* în care a fost constatată o încălcare a articolului 10 din cauza restricțiilor impuse deținuților acces la anumite site-uri Internet. Site-urile web la care solicitantul solicitase accesul conțineau în principal informații juridice și informații legate de drepturile fundamentale, inclusiv drepturile deținuților;

- accesibilitatea acestor informații a promovat conștientizarea publicului și respectarea drepturilor omului. Instanțele naționale au folosit aceste informații și, prin urmare, reclamantul avea nevoie, de asemenea, de acces la acestea pentru protejarea drepturilor sale în cadrul procedurilor judiciare. Când reclamantul și-a depus plângerea la instanțele naționale, traducerile în limba estonă a hotărârilor Curții Europene împotriva statului pârât au fost disponibile numai pe site-ul web al biroului local al Consiliului Europei la care i sa refuzat accesul. După cum afirmă Curtea: ”§ 52.” Curtea nu poate trece cu vederea faptul că într-o serie de instrumente internaționale ale Consiliului Europei s-a recunoscut valoarea serviciului public al Internetului și importanța acestuia pentru a se bucura de o serie de drepturi ale omului. Accesul la Internet a fost înțeles din ce în ce mai mult ca un drept și s-au făcut apeluri pentru a dezvolta politici eficiente pentru a obține acces universal la Internet și pentru a depăși „decalajul digital” (a se vedea, paragrafele 23-25 de mai sus). Curtea consideră că aceste evoluții reflectă rolul important pe care îl joacă internetul în viața de zi cu zi a oamenilor;

- Curtea începe prin a recunoaște că: „Internetul joacă un rol important în îmbunătățirea accesului publicului la știri și facilitarea diseminării informațiilor în general” *(Ivi, §45. A se vedea, Delji AS v. Estoniei [GC], nr. 64569/09, § 133; Ahmet Yildmm v. Turciei, nr. 3111/10, § 48 și Times Newspapers Ltd v. Regatului Unit (nr. 1 și 2), nr. 3002/03 și 23676/03, § 27).* Apoi,

Curtea consideră că: închisoarea implică inevitabil o serie de restricții asupra comunicărilor deținuților cu lumea exterioară, inclusiv cu privire la capacitatea acestora de a primi informații (Ivi, §46);

- singurul motiv pentru care Curtea a constatat o încălcare a articolului 10 se află atunci pe faptul că statul, în acest caz Estonia, a acordat deja accesul la Internet prizonierilor. Acest lucru are ca rezultat o situație foarte neuniformă în toate statele membre Europene și o capacitate limitată de intervenție a Curții pentru a pune în aplicare accesul la informații în închisoare și pentru a elimina decalajul digital din închisoare;

- în cazul ulterior, *(a se vedea, Jankovskis v. Lituaniei, nr. 21575/08, 17 ianuarie 2017),* un prizonier s-a plâns că i sa refuzat accesul la un site web administrat de Ministerul Educației și Științei astfel împiedicându-l să primească informații referitoare la educație, încălcând articolul 10 al Convenției. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a hotărât că Lituania a încălcat dreptul unui om la informație atunci când autoritățile de la penitenciarul Pravieniskes au refuzat să-i acorde acces on-line în scopuri de studiu. Deținutul a vrut să verifice opțiunile pentru obținere unei diplome de drept prin învățământul la distanță. Din păcate, autoritățile din cadrul instituției au refuzat să îi acorde acces, susținând că deținuții nu au dreptul să folosească internetul pentru că ar putea să-și continue activitățile criminale. Această părere fiind susținută de instanțele lituaniene. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) a subliniat că poziția autorităților lituaniene a fost nerezonabilă;- cu toate acestea, Curtea a constatat că accesul la informațiile legate de educație este garantat de legislația lituaniană. Astfel, diferența esențială dintre cazurile Kalda și Jankovskis este că nu numai că nu există o lege în Lituania care să ofere prizonierilor acces la Internet, dar interzicerea deținuților de a folosi Internetul în închisoare poate fi considerată prescrisă de lege în sensul articolului 10 § 2 Convenție;

- în opinia Curții, Jankovskis a căutat informații despre programe de studiu care ar putea ajuta la reabilitarea și reintegrarea sa în societate. Site-ul în cauză a fost condus de Ministerul Educației și Științei și, ca atare, nu era un risc de securitate. în același timp, autoritățile penitenciarelor nu au considerat nici măcar acordarea accesului Jankovskis cel puțin parțial la acest site web. Instanța de la Strasbourg a constatat că există o recunoaștere din ce în ce mai mare a importanței Internetului pentru a beneficia de o serie de drepturi ale omului și că accesul la Internet este din ce în ce mai mult considerat a fi un drept;- nu este prima dată când CEDO trebuia să se pronunțe asupra dreptului la acces la Internet în cazul lui Kalda v. Estonia (2016), instanța a constatat că Estonia a încălcat articolul 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului prin faptul că nu a acordat accesul deținuților la Gazeta on-line și o bază de date on-line a hotărârilor judecătorești;- ambele cazuri demonstrează că CEDO acordă o importanță deosebită aspectului reabilitării pedepselor, care se regăsește și în Codul penal al Republicii Lituania. Codul prevede că sancțiunile sunt menite nu doar să pedepsească infractorii ci și să le limiteze drepturile, și să exercite o influență asupra persoanelor care au executat sentința pentru a se asigura că respectă legile și nu recidivează crima. Acest lucru presupune ca statul să i-a măsuri active pentru modernizarea infrastructurii penitenciarelor, precum și o schimbare de abordare atunci când se ocupă de deținuți și de nevoile acestora, pentru a se asigura că ei devin membri productivi ai societății după ce și-au ispășit pedeapsa;- în acest caz, la fel ca în Kalda, statul a oferit acces la Internet în închisoare în anumite condiții și la fel ca în cazul lui Jankovskis, Curtea construiește protecția accesului la Internet, care îl leagă direct de dreptul la educație. în consecință, încălcarea se constată pe baza testului de proporționalitate;

- în ceea ce privește disponibilitatea computerelor în închisoare și pentru solicitanți, precum și accesul la Internet, chiar dacă considerentele de securitate pe care autoritățile naționale și

guvernul le-au făcut referire la reclamanții teroriști ar putea fi considerate relevante, instanțele naționale nu au adoptat a efectuat orice analiză detaliată și personalizată a riscurilor de securitate și nu a reușit să pună în balanță diferitele interese în joc *(a se vedea, Mehmet Reşit Arslan şi Orhan Bingiil v. Turciei, cit., § 69);*

- dacă aceasta este linia de tendință privind jurisprudența privind accesul la Internet, există domenii în care Curtea va fi chemată în viitor să interpreteze rolul internetului în închisoare din alte perspective potențial mai critice. De fapt, a fost regăsită o tendință în unele țări Europene în ceea ce privește digitalizarea justiției și a procesului, precum și posibilitatea de a înlocui întâlnirile fizice cu membrii familiei, avocații și operatorii sociali prin utilizarea de software pentru comunicarea on-line;- cazul Italian este paradigmatic al acestei tendințe: nou introdus decretul legislativ nr. 123/2018 a prevăzut posibilitatea ca deținuții să participe la audierile de supraveghere prin video-conferințe;- aceasta pare a fi o necesitate mai mult dictată de necesitatea de a reduce bugetul pentru transferul închisorii, decât de a răspunde la necesitatea de a garanta participarea personală a deținuților la proces;

- prezența fizică a deținutului în fața Curții este esențială pentru a garanta dreptul la un proces echitabil și este importantă pentru a reduce izolarea închisorii și distanța materială dintre persoana reținută și Curte. Curtea a considerat că aceste schimbări au reflectat importanța Internetului în viața de zi cu zi, mai ales că anumite informații au fost disponibile numai on-line. Ucraina a făcut mai mult un progres pentru deținuți, a permis de a accesa Internetul deținuților pe site-urile Publice, care nu pot fi interzise, mai mult, deținuții au o posibilitate de a achita serviciile prestate de Internet, permisiunea de a primi și de adresa petiții în format on- line în toate direcțiile statului prin poșta electronică;- recent, Curtea Europeană s-a expus pe cauză *Ramazan Demir v. Turcia - 68550/17 Hotărârea din 9 februarie 2021 [Secția a II-a]* Curtea Europeană a recunoscut art. 10 § 1 Limitări nejustificate în privința posibilității deținutului de a accesa siteurile care publică informații juridice, din motive de securitate. În fapt, Reclamantul, un avocat aflat în detenție, acuzat de apartenență la o organizație teroristă și de diseminarea propagandei în favoarea unei organizații teroriste, i-a solicitat administrației penitenciarului permisiunea de a accesa site-urile de internet ale Curții, Curții Constituționale și Monitorului Oficial, în vederea pregătirii propriei apărări și monitorizării cazurilor clienților săi. Cererea i-a fost respinsă de autorități;- în drept, - Articolul 10, de vreme ce accesul deținuților la anumite site-uri de Internet în scopul formării și reabilitării era prevăzut în legislația turcă, restricția privind accesul reclamantului la site-urile de Internet ale Curții, Curții Constituționale și Monitorului Oficial, care conțineau doar informații juridice care puteau fi utilizate pentru formarea și reabilitarea reclamantului în contextul profesiei și al intereselor sale, echivala cu o ingerință în dreptul său de a primi informații. Această ingerință era prevăzută de lege și urmărea scopurile legitime ale prevenirii dezordinilor și a comiterii de infracțiuni;

- prin limitarea accesului reclamantului la site-urile de Internet în discuție, hotărârile tribunalelor naționale s-au bazat mai ales pe dispozițiile legislației turcești. Totuși, tribunalele naționale nu au oferit suficiente explicații cu privire la motivul pentru care accesul reclamantului la aceste site-uri de Internet nu putea fi considerat ca având legătură cu formarea și cu reabilitarea acestuia, chiar dacă accesul deținuților la Internet era autorizat conform legislației naționale, nici dacă și de ce reclamantul trebuia considerat un deținut care prezintă un anumit pericol s-au care face parte dintr-o organizație ilegală, cazuri în care accesul la Internet putea fi restricționat în baza acelorași dispoziții;- nu s-a oferit nici-o explicație privind caracterul necesar al măsurii contestate în lumina scopurilor legitime de menținere a ordinii și a securității în închisoare și de prevenire a comiterii de infracțiuni. în orice eventualitate, reglementările

necesare privind utilizarea Internetului de către deținuți sub supravegherea autorităților penitenciare au fost adoptate în legătură cu programele de formare și de reabilitare. Deși considerentele de securitate invocate de autoritățile naționale puteau fi considerate pertinente, tribunalele naționale nu au efectuat nici-o analiză detaliată a riscurilor de securitate care ar fi rezultat din accesul reclamantului la cele trei site-uri de Internet, mai ales că site-urile în discuție aparțineau entităților de stat și unei organizații internaționale, iar reclamantul ar fi avut acces la acestea numai sub supravegherea autorităților și în condițiile stabilite de ele;

- mai mult, motivele prezentate de autoritățile naționale pentru a justifica măsura contestată nu au fost nici relevante, nici suficiente, iar măsura aplicată nu a fost necesară într-o societate democratică. Concluzie: încălcare (unanimitate) *(Vezi și Katda v. Estonia, 17429/10, 19 ianuarie 2016, Rezumat);*

- trebuie să fie „necesară într-o societate democratică", această exigență respectând-se at unei când există proporționalitate între măsurile aplicate și scopul urmărit, s-au altfel spus, interesul public protejat (implică punerea în balanță pentru testare, pe de o parte, interesul public protejat și, pe de altă parte, a dreptul la libera exprimare într-o societate democratică. Trip-lul test se aplică la orice ingerință (cu alte cuvinte, „formalitate", „condiție", „restricție" s-au „sancționare"). În cazul în care se stabilește că toate cele trei exigențe sunt satisfăcute, amestecul statului va fi considerat legitim, iar sarcina de a aduce dovezi că toate cele trei condiții sunt îndeplinite revine statului. Dacă se stabilește că statul nu reușește să prezinte dovezi cu privire la respectarea uneia din cele trei condiții, se constată că ingerința respectivă a fost nejustificată și prin urmare, că libertatea de informare a fost violată. „Ingerința Statului" trebuie să fie interpretată ca orice altă formă din ingerință din partea oricărei autorități care exercită puterea și obligațiile publice s-au care se află în serviciul public;

- în sistemul juridic național, Constituția are putere juridică supremă, iar respectarea Constituției este obligatorie pentru toate autoritățile publice - inclusiv pentru Parlament în calitatea acestuia de organ legislativ și pentru toate celelalte de drept, persoane fizice s-au persoane juridice;

- Constituția este legea fundamentală, supraordonată tuturor celorlalte acte normative cu caracter general, care sunt legile de revizuire a Constituției, legile ordinare, etc. Din dreptul intern fac parte, de asemenea, tratatele ratificate de Parlament. Vidul legislativ apare atunci când din legislație lipsește o reglementare dezirabilă și necesară pentru desfășurarea relațiilor sociale într-un anumit domeniu al existenței comunității, au valoare fundamentală consacrată prin Constituție;

- deci, în cursul examinării cauzei, la 24 martie 2021, a fost solicitat, să fie expediată în adresa Curții Constituționale al RM, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate ale prevederilor art. 208 alin. (6) „condamnaților i se interzice accesul la rețeaua Internet" din Cod execuțional-penal și Secția a 6-a pct., 59 „deținuților li se interzice accesul la Internet" din SEPC;

- totodată, la 12 aprilie 2022, Judecător al Curții Constituționale, Sergiu ȚURCAN, a depus OPINIA SEPARATĂ , expusă în temeiul art. 27 alin. (5) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317 din 13 decembrie 1994 și art. 67 din Codul jurisdicției constituționale nr. 502 din 16 iunie 1995, în care s-a expus în felul următor, citează: Prin Decizia nr. 45 din 12 aprilie 2022 a fost declarată inadmisibilă sesizarea nr. 123g/2021 privind excepția de neconstituționalitate a art. 208 alin. (6) din Codul de executare, adoptat prin Legea nr. 443 din 24 decembrie 2004, și a textului „ accesul la Internet" din punctul 59 din Statutul executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006,

ridicată de dl Petru Badicico, parte în dosarul nr. 21ji-40/2021, pendinte la Judecătoria Orhei, sediul Rezina;

- în Decizia menționată Curtea Constituțională a notat că art. 34 alin. (1) și (2) din Constituție stabilește că dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit. Potrivit competențelor ce le revin, autoritățile publice sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor cu privire la treburile publice și la problemele de interes personal. Dreptul de acces la informație vizează modul, mijloacele și condițiile în care se realizează administrarea treburilor de stat și dreptul autorităților statului de a difuza astfel de informații. Reținând că art. 34 din Constituție își are corespondentul în art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și ținând cont de standardele stabilite de către Curtea Europeană în această materie, Curtea Constituțională a invocat hotărârile Curții Europene în *cauzele Kalda v. Estonia, 19 ianuarie 2016; Jankovskis v. Lituania, 17 ianuarie 2017; Mehmet Reşit Arslan și Orhan Bittgdl v. Turcia, 18 iunie 2019 și Ramazan Demir v. Turcia, 9 februarie 2021*;

- Curtea Constituțională a reținut că autorul excepției nu a demonstrat că accesul la Internet îi este necesar pentru exercitarea unui drept fundamental și a constatat că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond (a se vedea § 25-29, 34-35 din decizia citată);

- în această cauză, problema în discuție se referă la o modalitate specială de acces la informații, i.e. accesul condamnaților la Internet. Sub acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că, având în vedere accesibilitatea și capacitatea Internetului de a stoca și comunica cantități mari de informații, acesta joacă un rol important la îmbunătățirea accesului publicului la știri și la facilitarea difuzării informațiilor în general *(Delfi AS v. Estonia [MC], 16 iunie 2015, § 133);*

- în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a notat că dreptul de acces la informații reprezintă un aspect al libertății de exprimare. Libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile de bază pentru progresul ei și pentru împlinirea fiecărei persoane. Orice limitare a exercițiului acestei libertăți trebuie justificată în mod convingător. Justificarea limitării trebuie să se facă cu respectarea standardului proporționalității, impus de art. 54 din Constituție, standard care reclamă, inter alia, ca motivele avansate de către legislator să fie pertinente și suficiente *(a se vedea HCC nr. 3 din 14 ianuarie 2021, § 52; HCC nr. 24 din 10 august 2021, §36);*

- la fel, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a analizat cererile deținuților privind accesul la informațiile publicate pe unele site-uri web, care puteau fi accesate în mod obișnuit. Curtea Europeană a reținut că Internetul joacă un rol important la îmbunătățirea accesului publicului la știri și la facilitarea difuzării informațiilor în general, având în vedere accesibilitatea și capacitatea sa de a stoca și comunica cantități mari de informații *(Kalda v. Estonia, 19 ianuarie 2016, § 44)*. Curtea Europeană a subliniat că în instrumentele Consiliului Europei și în cele internaționale, accesul la Internet este catalogat din ce în ce mai mult ca un drept, fiind lansate apeluri în favoarea dezvoltării politicilor efective orientate spre un acces universal la Internet, care ar permite eliminarea „decalajului digital”. Aceste evoluții reflectă rolul important pe care Internetul îl joacă în viața de zi cu zi a oamenilor. într-adevăr, un număr tot mai mare de servicii și informații sunt disponibile numai pe Internet;

- observă că dispozițiile contestate (articolul 208 alin. (6) din Codul de executare și punctul 59 din Statutul executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006), stabilesc o interdicție absolută privind accesul la Internet, aplicabilă unor situații prestabilite, indiferent de circumstanțele fiecărui caz în parte;

- tot cele spuse supra și documentele anexate la cauză, instanța de fond, le-a ignorat în total;

- mai mult, instanța de fond, nici nu a luat în calcul, că faptele recunoscute de instanțele internaționale sunt un șir de Hotărâri la care Curtea Europeană s-a expus și a recunoscut încălcările art. 10 din Convenție;

- or, Republica Moldova este un stat de drept și care respectă Declarația Universală a Drepturilor Omului, Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, Convenția ONU, Convenția Europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, cum și Protocolul Opțional la Convenția Europeană.

Argumentele părților:

În temeiul art. 447 alin. (2) Cod de procedură penală, respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă părțile nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au prezentat referință, fapt ce nu împiedică instanței examinarea recursului în baza probelor anexate la dosar.

Aprecierea instanței de recurs:

Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, cercetând materialele cauzei, Colegiul penal consideră necesar de a respinge recursul condamnatului Badicico Petru, ca fiind nefondat reieșind din următoarele considerațiuni.

Potrivit art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

Potrivit art. 449 alin. (1) pct.1) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă: *recursul este nefondat*;

În motivarea concluziei adoptate, Colegiul reține aplicarea corectă de către instanța de fond a normelor procesuale, prevăzute de art. art. 469 alin. (1) pct. 18) Cod de procedură penală, ce stabilește procedura examinării aspectelor cu privire la *alte chestiuni prevăzute de lege care apar în procesul executării pedepselor de către condamnaţi;* respectiv incidența prevederilor nemijlocite a art.473[1] alin. (2) Cod de procedură penală, care menționează expres faptul că, împotriva actelor organului care pune în executare hotărârea judecătorească de condamnare privativă de libertate (închisoare, detenţiune pe viaţă), condamnatul, precum şi alte persoane ale căror drepturi şi interese legitime au fost încălcate de aceste organe pot declara plângere judecătorului de instrucţie din instanța în a cărei rază teritorială se află organul respectiv, în termen de 30 de zile de la data comunicării sau de la data la care a luat cunoştinţă de actul respectiv, cu excepţiile prevăzute de Codul de executare.

Soluționarea plângerii împotriva actelor organului care pune în executare hotărârea judecătorească de condamnare privativă de libertate are loc conform prevederilor art.471. Încheierea privind soluționarea plângerii poate fi atacată în conformitate cu prevederile art.472.

În sensul art.195 alin. (1) Cod de executare, executarea pedepsei închisorii se asigură de penitenciare conform prevederilor prezentului cod şi ale actelor normative adoptate în conformitate cu acesta, inclusiv ale Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, aprobat de Guvern.

Conform art.208 alin.(1) şi (3) Cod de executare, condamnatului i se asigură accesul la informaţia difuzată prin mijloacele de informare în masă; penitenciarul asigură recepţionarea emisiunilor radiofonice şi televizate, în limitele regimurilor de deţinere prevăzute în prezentul cod şi în Statutul executării pedepsei de către condamnaţi, condamnatul poate să se folosească de

aparat de radio, televizor, casetofon personal sau de orice alte aparate autorizate de către administraţia penitenciarului, cu condiţia achitării plăţii pentru energia electrică consumată.

Aliniatul (6) al aceluiași articol, interzice condamnaților accesul la reţeaua Internet.

Prevederii similare se regăsesc și la pct.59 din Statutul de executare a pedepselor de către condamnați.

Iar, potrivit pct.87 din Statut, deținuții au dreptul să procure şi să primească în pachete lucruri de primă necesitate în asortimentul prevăzut de anexa nr.6 la prezentul Statut pentru păstrare şi/sau consum iar potrivit anexei nr.6 la Statutul executării pedepsei de către condamnați, prin care a fost aprobată ”Lista obiectelor şi produselor de primă necesitate pe care deținuții le pot avea asupra lor, le pot primi în colete, pachete cu provizii şi banderole sau procura în magazinele penitenciarului”, în pct. 17 sunt indicate: … computere fără posibilitate de conectare externă.

Din materialele cauzei Colegiul penal reține că, Badicico Petru în Penitenciarul nr. 17 Rezina, pedeapsa privativă de liberate - detențiunea pe viață stabilită prin încheierea Judecătoriei Rezina din 02.11.2010.

La fel, din conținutul plângerii, rezultă că condamnatul Badicico Petru își manifestă dezacordul cu acțiunile administrației Penitenciarului nr. 17 Rezina în raport cu el, manifestate prin lipsirea sa de acces la rețeaua internet.

În sensul dat, Colegiul penal reține că condamnatul Badicico Petru prin cererea adresată la 29.10.2020 conducerii Penitenciarului nr.17 Rezina, se desprind un şir de solicitări ale acestuia în vederea creării condiţiilor pentru obţinerea învățământului secundar general, în legătură cu ce, a fost informat de către destinatarul cererii prin scrisoarea nr.B-2632 din 24.11.2020.

În mod similar cererea condamnatuui din 04.11.2020, se referea la dreptul de acces la învățământul secundar, iar doar prin cererea nr.B-3011 din 09.12.2020, condamnatul solicită să fie informat despre faptul dacă în penitenciar se fac lecții în format online cu deţinuţii, fiind informat prin scrisoarea din 31.12.2020 despre aplicarea Ordinului nr.840 din 19.08.2020, cu privire la organizarea anului de studiu 2020-2021.

În cererea din 15.05.2020, este redactată solicitarea condamnatului de a fi inclus la lecțiile de limbă engleză, iar prin contractul de prestări servicii nr.SE/11136-2O din 27.10.2020 cu termen de valabilitate de 2 ani, condamnatul a beneficiat de dreptul la semnătură electronică.

Prin cererea din 04.11.2020, condamnatul solicita conducerii penitenciarului nr.17 răspuns privind refuzul de a beneficia de dreptul de semnătură electronică la ce a fost informat despre neîngrădirea dreptului de a comunica prin scrisori telegrame sau petiții, fără însă a se referi în mod direct la refuzul permisiunii de acces la internet pentru utilizarea semnăturii electronice.

Prin scrisoarea nr.B-2807/20 din 17.11.2020, condamnatul solicită permisiune de acces la internet pentru accesarea portalurilor de internet publice, M-Sign, www.cabinet.gov.md precum şi de poştă electronică pentru a putea comunica cu instanțele.

Iar la 22.02.2021, condamnatul Badicico Petru a depus cererea privind permisiunea de accesare a portalului Ministerului Educaţiei Culturii şi Cercetării pentru informație în vederea accesării modului de înscriere la bacalaureat 2020-2021.

La aceiași dată, condamnatul Badicico Petru a solicitat permisiunea de accesare a site-urilor de angajare ale statului.

La toate aceste trei adresări, condamnatul Badicico Petru a primit răspunsuri similare cu trimitere la art.208 alin. (6) Cod de executare – interzicerea accesului la rețeaua internet.

În aceste circumstanțe, Colegul penal este solidar cu poziția primei instanțe precum că practicii CtEDO invocate aferent încălcării dreptului la educație la care a făcut referire

condamnatul Badicico Petru nu sunt aplicabile speței, deoarece ultimul nu a invocat şi cu atât mai puţin – nu a probat, similar speţelor *Mehmet Reşit Arslan şi Orhan Bingöl împotriva Turciei, 2019* că s-ar afla deja într-un proces de studiu (superior sau primar) şi că accesarea unor anumite portaluri ar fi iminente şi inerent necesare dacă nu chiar determinante obiectivului său. Or, pretinderea îngrădirii dreptului de acces la învăţământ prin refuzul acordării accesului la internet, în lipsa unor probe plauzibile cu privire la portalurile concrete în care s-ar păstra/afla o informaţie anumită cu privire la interesele condamnatului, nu este suficient pentru constatarea îngrădirii dreptului de acces la învăţământ, atât prin prisma legislaţiei şi practicii naţionale cât şi a legislaţiei şi practicii CEDO.

La fel, Badicico Petru nu a demonstrat că accesul la Internet îi este necesar pentru exercitarea unui drept fundamental și că nu poate obține informațiile solicitate prin intermediul altor mijloace informaționale decât prin Internet, or, deși invocă dreptul de a accesa protalul Moldsing Signature pentru a semna documentele personale, poșta electronică, pentru a expedia și a primi corespondența personală, inclusiv cu avocații și instanțele de judecată în care are procese de judecată, deținutul nu a probat că prin alte metode este în imposibilitate să o facă.

Mai mult ca atât, Colegiul reiterează că deși Badicico Petru invocă încălcarea articolele 1 (obligația de a respecta drepturile omului), art.6 (dreptul la un proces echitabil), art.8 (respectarea vieţii private şi de familie), 9 (libertatea de gândire, de conștiință și de religie), 10 (libertatea de exprimare), 14 (interzicerea discriminării) ale Convenţiei europene pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, în fapt nu motivează nicicum şi nu aduce nici un argument că prin interdicția de a utiliza internet în penitenciar, i se restrâng drepturile enumerate mai sus. O situație similară se atestă şi legat de invocarea restrângerii unor alte drepturi consfințite prin articolele din Constituție invocate de către condamnat drept fiind încălcate, cum ar fi egalitatea (16), secretul corespondenței (31), libertatea conștiinței (33), (dreptul la informație) 35, (dreptul la muncă şi protecția muncii) 43, (dreptul la proprietate privată şi protecția acesteia) 46, (dreptul de petiționare) 52, (restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți) 54.

În atare circumstanțe, Colegiul penal reține că judecătorul de instrucție a pronunțat o hotărâre legală, întemeiată şi motivată, iar în situația în care instanța şi-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care infirmă/afirmă acuzația, permițând părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de apel/recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță *(Hotărârea CtEDO Garcia Ruis versus Spania).*

De asemenea, Colegiul penal reține că recursul înaintat nu conține nici unul din temeiurile prevăzute de art. 444 Cod procedură penală pentru atacare a hotărârilor cu recurs, pentru a se repara erorile de drept, fiind indicat doar dezacordul cu hotărârea contestată, cerințele înaintate nefiind motivate prin careva argumente plauzibile, fapt ce constituie temei de respingere a recursului ca fiind nefondat, cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

În conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul condamnatului Badicico Petru declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 26 februarie 2025, emise în privința lui Badicico Petru se respinge ca nefondat, cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul: **Ion Talpa**
Judecătorii: **Oxana Mironov**
Ecaterina Arseni